

①

שאלות ותשובות שנות חיים

על אורח חיים

מאת אור ישראל וקדושו ראש גולת ישראל
הגאון האמיתי שר התורה איש האלוקים
כקש"ת מרן שלמה קלוג'ר זצוקלה"ה
ראב"ד מו"צ ומגיד מישרים בק"ק בראדי

— 296c —

יצא לאור לראשונה בשנת תרט"ז
ועתה מופיע מסודר מחדש ברוב פאר והדר
מוגה, והוספות רבות מתוך כתי"ק ומספריו הנדפסים
השלמה והוספת מראי מקומות, פיסוק, קיטוע ומפתחות

— 296c —

יצא לאור על ידי
מכון לחקר כתבי-יד ועריכת ספרים תורניים
חכמת שלמה
ע"ש רבנו שלמה קלוג'ר זצלה"ה
פעיה"ק ירושלים השם"ד לפ"ק

כלי, ולכך כחצ המג"א דרק קצח משמע דשרי, ואין הוכחה ברורה בזה.

ולכך לדינא אין לזוז מדעת הט"ו מוכח מדבריו להדיא דיש חלוק בין עשיית זרכיו לחשמיש, ולעזוב דברי הט"ו ולאחזו דברי המג"א שהיו לו רק ספק. וביאר דבריו כבר ראית בעלמך סתירת דבריו, ובפרט שהבאתי לך ראיה מדברי הט"ו כמ"ש במכתבך הראשון לך, ויותר אין להאריך בזה.

וב"ש ראיה ממה שמוחר לקרות ק"ש בלילה כנגד ערוה [כי עה ס"ו], באמת אין ראיה כלל, דהתם עיקר האיסור ממנו, שהוא לא יראה הערוה, וכיון דהוי בלילה שאינו רואה, לא שייך בזה איסור רואה את הערוה. אבל בנדון דידן, הוי האיסור שהספרים רואים דבר צוין, ולהספרים לילה ויום שוין. וכן כחצ בעלמך, רק שאח"כ דחית זה מכת דשניהם מחד קרא נפקא [ברכות כה, ב]. אך באמת זה אינו, דהנה כחצוב נאמר [דברים כג, טו] ולא יראה כך ערות דבר, והקרי הוי ולא יראה כך ערות דבר צעיר, והכתיב הוי יראה צעיריך ה"ו, דרשין הקרי והכתיב, כמו בפסוק יראה כל זכורך [שמות כג, יז] עיין בפ"ק דסנהדרין [ב, ז].

וא"כ ה"נ דאסור לעשות דבר ערוה נגד ספרים, דרשין מכת הקרי דכתיב יראה, שלא יראה ממנו ערות דבר לאחרים לדבר שבקדושה. וכן דרשין הכתיב, ולא יראה כך, שהוא לא יראה ערות אחרים כשאומר דבר שבקדושה. ולכך אם הוא רואה ערות אחר, דרשין הכתיב שלא יראה צעיריך, זה משמע דוקא שלא יראה הוא, וכל שאינו רואה מותר. אבל הקרי דקריין יראה צעירי, דמשמע שלא יראה נראה לאחרים, בזה מה צריך דהוי לילה, כל שאפשר בשום אופן להיות נראה אם נראה, ממיילא בשום אופן אסור, ו"כ ונכון.

ור"ד דממקומו הוא מוכרע, דאלת"ה א"כ קשה האין משכחת לה דין כלי תוך כלי דבעינן בספרים, ובס"מ בית אחר, הרי בלילה מותר לקרות ק"ש כנגד ערוה אף בלי כסוי כלל, א"כ ה"נ כיון דחשמיש הוי רק או בלילה או במקום אפל, למ"ל מחינה וכלי תוך כלי, בל"ה מותר כיון דהוא לילה וחושך. ובע"כ דדין זה שאני מדין הקורא ק"ש כנגד הערוה, א"כ ה"נ בזה, כמו דבעינן כלי תוך כלי או מחינה, בעינן נמי שלא יהיו הספרים מגולים וא"ש ודו"ק.

בידו"ו היה נראה דאם מכסין האדם והאשה עומן בשעת חשמיש שלא יהיו נראין, מותר בלי מחינה וכלי תוך כלי, והיינו שיהיו מכוסין ממש, אף הראש והפנים ואין די מכסוי הגוף לבד ודו"ק. ודוקא אם הם מגולין, ורק אם הספרים הוא מכסה, בזה להיות הספרים מכוסין לא מהני כסוי אחד, רק כלי תוך כלי. ואך אם האיש ואשתו מכוסין, א"כ לא נראה הערוה כלל, בזה די בכסוי אחד, כיון שאין גוף הערוה נראה, ולא שייך ביה ולא

לחומר, וא"כ שוב הוי גזרה לגזרה ולא גזרינן, וכמ"ש התוס' שם בסוגיא [ד"ה שרא], וכמו שבן בתירא מחר [שם י"ז, ב] בסוס מהאי טעמא. ולכך הוצרך לומר מכת מחמר, כיון דחייב חטאת ממיילא צמוד הוי צכרת, ובספק כרת מודה הרמב"ם דהוי מן התורה, ולכך גזרינן משום נסיוני. וא"ש דמזה הוציא הרמב"ם דין שלו ודו"ק.

מונה עפ"י בתי"י על אר"ח שנת תרפח

תשובה קיח

לסימן רח ט"ו

76

ע"ד מ"ש להשיג על מ"ש שאם נראין הספרים למעלה, לא מהני גבוה יו"ד ורחב ד'. וע"ז הקשית מדברי המרדכי [שבת ס"י שי"א] שהביא המג"א בסומן שט"ו [סק"ג], ואני כתבתי דהמרדכי מיירי לענין להשמיך בפירוש יע"ש, אבל לתשמיש לא מהני אם הספרים נראין למעלה. וע"ז הקשה שוב מדברי המג"א [כ"א] ס"ק ט"ו שהביא ראיה לדין הסירוגים מזה, ולא מחלק כחלוקו עכ"ל.

ודג"ה למה לא דקדקת בלשון המג"א, שחללה אדרבא הוי פשוט לו לאיסור, ואח"כ כחצ ועמ"ש בס"י שט"ו משמע קצח דשרי, ומה זה שכתב לשון קצח, הרי כן מפורש שם להדיא דמותר אף שהספרים נראין. אך הוא הדבר אשר דברנו, דמהתם אין ראיה גמורה, ד"ל להשמיך שאני, לכך כחצ דהוי רק קצח ראיה, מדקתם המרדכי ולא ביאר דלתשמיש אסור מחינה בהך. זה כתבתי לפי הבנתך בכוונת המג"א, דראיתו הוי מן המרדכי, אעפ"כ היה לך להבין שהמג"א ע"מנו מסופק בזה, וכיון שכתבתי לך בחללה ראיה מן הט"ו צו"ד ה"ל מוזהר [ס"י רפו סק"ה] שפשיט ליה לחלק בין עשיית זרכיו לתשמיש, ודאי אין ספקו של המג"א מוציא מידי ודאי של הט"ו.

אך באמת אין ראיות המג"א מגוף המרדכי, רק כוונתו מן דברי הרמ"א בהג"ה שם [ס"א] דאוסר לעשות מחינה לפני הספרים לשמש מעתה, והמג"א לשטתו אזיל שכתב [סק"ג] דבתורת כסוי בעלמא מותר לעשותו בשבת, ובע"כ התם מיירי דהיו נראין למעלה, לכך לא מהני בתורת כסוי רק בתורת מחינה וזה אסור בשבת, א"כ בע"כ הרמ"א מיירי רק בנראין למעלה, לכך משמע דאף בנראין למעלה מותר לשמש, ולכך כחצ רק משמע קצח, דבאמת אין ראיה משם, ד"ל דלעולם אין נראין, רק אם הוי מטעם כסוי היה בעינן שני כסויים וכלי תוך כלי, דאף שהספרים מכוסין, הוי כליון דלא מהני, אבל אם מטעם מחינה מהני, וא"כ כלי תוך כלי. ועוד אף אם מיירי שהספרים מונחין בעינן שנראין מלמעלה, יש נ"מ דאם הוי מחינה, די מלמעלה בכסוי קל אף שלא הוי כלי תוך כלי. אבל אף אם לא הוי דין מחינה, בעינן מלמעלה כלי תוך

יראה בך ערות דבר, ולא הקרי ולא הכתיב, ומותר ממ"ז והבן זה ודו"ק היטב.

חוגה עפ"י כתי"י על אר"ח שנת תקפח

כיון דהוי לתובת היום צרכי נמי מצרכין ול"ע בזה והבן זה.

חוגה עפ"י כתי"י על אר"ח שנת תקפח

תשובה קי"ב

הוספה

לסימן תרטח טע"ף א

לחבורי שנות חיים סימן קיט

אעתיק מ"ש בזה להרב החרוף מוהר"ר צבי הירש

הלוי הורוויץ נ"י

הגדה בחבורי פנימ' העליתי להם הזכיר יום חג הסוכות הזה לריך לחזור. וכעת ראיתי שהדבר ל"ע מן הש"ס דסוכה דף מ"ז ע"ב מ"ש מאי לאו זמן, לא בהמ"ז ותפלה. וקשה טובא למה לא הזכיר גם קידוש שבזו"ט לריך לקדש והו"ל להזכיר גם קידוש על הכוס דמוזכר בו שמיני עזרת ולמה השמיט קידוש. והנה לכאורה היה ראיה מזה דקידוש על הכוס ביו"ט היו רק דרבנן, לא כדעת השיטה מקובצת [ב"ה ד, ד, ד"ה ירושלמי] והמהרי"ל [ס'י לג] שהבאתי בהשמטות לס'י (תקפ"ג) [תקפ"א, בספר החיים] דס"ל דקידוש ביו"ט היו של תורה, רק דהוי דרבנן, ולכך כיון דשם רצה לומר הטעם שאין מעבדין זא"ז וזה תליא במה שחלוקין מן התורה, דבמה שחלוקין מדרבנן אין זה חילוק לענין של תורה, ולכך לא נקט רק מה שהן חלוקין מן התורה ולכך נקט בהמ"ז ותפלה דהוי מן התורה, אבל קידוש על הכוס דהוי רק דרבנן לא נקט ליה. מיהו זה שייך רק להסוברים דתפלה דאורייתא, אבל להסוברים דכל תפלה הוי רק דרבנן א"כ נקט גם דרבנן ולמה לא נקט קידוש על הכוס נמי. מזה היה מוכח דבקידוש על הכוס אם עבר והזכיר חג הסוכות נמי מהני, כיון דכבר הזכירו מפורש בתפלה די אף אם הזכיר אח"כ בלשון חג הסוכות נמי יאל, אבל בתפלה אף בדעבד לא יאל אם אמר חג הסוכות, ולכך נקט הני מה שמעבדין אף בדעבד כגון בהמ"ז ותפלה, אבל מה שבדעבד אינו מעבד לא תנא ליה, ומוכח מזה דיאל ידי קידוש אם הזכיר חג הסוכות להסוברים דתפלה רק דרבנן ול"ע.

הגדה מה שהעיר על חבורי שנות חיים סימן קי"ט מ"ש ראיה לענין קידוש בשמיני עזרת ממה דאמרין בסוכה דף מ"ז ע"ב דקאמר שם לא ברכת המזון ולתפלה, ולא אמר לקידוש, ותמה רי"מ דהרי קאמר הש"ס ה"י מסתברא וכו' דאי זמן הרי זמן כל שבועה מי איכא, וא"כ איך יכול לומר לקידוש דקידוש כל שבועה מי איכא. הנה לכאורה יפה אמר, אך באמת אתי מחזיק לו טובה כי כשעוררני בזה עמדתי על כוונת הש"ס, דאין לו הבנה דקאמר והא צעי כוס כוס כל שבועה מי איכא, ומה קושיא אטו כל יומא א"א שיהיה לו כוס ולכך עליו זמן, וגם מה קאמר לימא מסייע ליה לר"י דאמר זמן אומרו אפילו בשוק, ותמוה מנ"ל דלר"י לא צעי כוס דלמא כוונת ר"י הוה דאמרו אפילו בשוק ועל הכוס דטוטל כוס בידו ומנ"ל דלר"י לא צעי כוס, וגם מה משני דאחרמי ליה מהו לשון דאחרמי ליה הו"ל לומר דהכוונה שיאמר על הכוס.

ול"כך נראה הכוונה, דודאי צביל זמן לחוד לא צעינן כוס דהרי מצרכין גבי חנוכה ופורים וזו"כ זמן צלי כוס, רק מה דס"ל דזמן דיו"ט צעי כוס היינו שיאמר קידוש עליו ובקידוש הוי על הכוס ואז שייך זמן דיו"ט, אבל צלי קידוש וכוס לא שייך לומר זמן דיו"ט. ולכך תחלה הוי ס"ד דעשה קידוש ביו"ט כדינו רק דשכח לומר זמן, ולכך פריך והא צעי כוס וכאן א"א לקדש כיון דכבר נעשה הקידוש בלילה, ולכך שפיר קאמר דלימא דמסייע ליה לר"י דאמר זמן אומרו אפילו בשוק, א"כ הוי ודאי צלי קידוש דהרי קידוש צעינן במקום סעודה, וא"כ אם הוי צלי קידוש הוי בלא כוס דהכוס שייך רק בקידוש, ולכך משני דאחרמי על ליה שלא עשה קידוש ג"כ ביו"ט ואז אומר קידוש על הכוס עם זמן ובמקום סעודה, כן נראה לי ברור כוונת הסוגיא. וא"כ נתחוקה ראייתי דאין דוחה הש"ס דלעולם צעי כוס רק דאחרמי לי שלא קידש קודם, וא"כ ס"ל דגם קידוש אומר כל שבועה אם לא קידש מקודם, א"כ הו"ל לומר לקידוש ומדלא אמר לקידוש מוכח דאינו אומר קידוש על הכוס כל שבועה אף דלא קידש תחלה ומוכח דלא צעי כוס ומסייע לר"י, ובצ"כ מדלא קאמר כן מוכח דבקידוש אם אומר בחג הסוכות א"צ לחזור, ונתחוקה ראייתי בעזה"י. דברי הכותב על רגע חדא. ומה שהקשה על דברי

והגדה בהיותי שם מעיין בסוגיא ראיתי דשם מפורש בלשון רש"י [ד"ה ברכת המזון ע"ש] דמוזכר חג שמיני עזרת הזה, ולא כלשונינו שמיני עזרת חג הזה. גם הוי קשה לי על הש"ס שם [ע"א] מה ראיה מייחתי משם מהא דרב הונא בר ביזנא וכל גדולי הדור אחו מאפר ואקלעו בסוכה בשמיני ספק שביעי מיתב יתבי ולא מצרכי, ומה ראיה הרי גם לפי מה דדוחה הש"ס דהוי ס"ל דאינו מצרך רק יום א' נמי הוי דלא כהלכתא, א"כ נימא דהם ס"ל כרבי אליעזר [שם כו,א] דאמר מי שלא אכל צליל יו"ט א' משלים ליל יו"ט אחרון, וכיון דאחו מאפר לכך יש בו בח' בחורת משלומין ולכך לא צרכי כיון דהוי רק

ספר

שאלות ותשובות

דברי מלביאל

חלק חמישי

מאתי הצעיר מלביאל צבי הלוי באאמורד המופלג ויא"ם מ"ה
יונה הלוי ז"ל חופיק לאמוזא יע"א *

דברי מלביאל

סימן א.

הרחקת ד"א. דהא מ"מ איכא בוסה כיון שהוא בחדר אחד. וביחוד ד"א הוא רק לענין מחניך קרום. דד"א הוא מקומו של אדם כדאיתא בעירובין (דף מ"ח). אבל לא לענין הא דניד דהוי משא בוסה. ועפ"מ"ל א"ש מ"ס הדרי"ח ט"ס בענייני לרכיו לריך לכסות הפילין וספרים כלי בתוך כלי. והקצו האחרונים דמ"ל זה. ולפ"מ"ל י"ל דכיון שמתנו שבענייני לרכיו י"ל ההכדו מוכרדים. הרי דגם בזה שייך בוסה מפני הקדושה. א"כ לריך להחבייש גם מפני קדושת ספרים. ובאמת דברי הדרי"ח ל"ע מכוונת דברכות (ד' כ"ג) וטו"ס"ע ס"י מ"ב. וי"ל שחלק בין ביה"כ לביה"מ דבניה"כ לא העריחו כי"כ כדאיתא בש"ס ט"ס :

סימן ב.

וע"ד שכתבתי במקום שלריך להרחיק ד"א דקיי"ל באו"מ ס"י ע"ט. אם הוא טובב אי בני שיהא רחוק ד"א מראשו. או לריך שירחיק ד"א מכל גופו :

הנה הא דבעינן הרחקה ד"א הוא משום דבעינן מחניך קדוש כדאיתא בדברכות (דף כ"ה ע"א). וכ"כ הפרמ"ג ס"י ע"ט. וד"א הוא מקומו של אדם כדאיתא בעירובין (דף מ"ח ע"א). ולזה כל ד"א מיקרי מחני של אדם. ולפ"ו נראה שלריך שירחיק ד"א מכל גופו. דהא קיי"ל בס"י ע"ו ס"ד למעשה כרב הסודר דיליך מקרא דכל עלמוחי האמרנה דבעינן שיהא כל גופו נקי. ואף לריה דס"ל מקרא דכל הנשמה דהקפידא הוא על כלי הנשמה. היינו רק כשכל גופו עומד במקום נקי וידו מונחת בביה"כ ע"פ דמיקרי מחניך במקום שנמלא רוב גופו. וצוואה על בשרו י"ל דכיון שמוכסה הלוואה בדגווי כדאיתא בס"י ע"ו ט"ל דמיקרי מחניך קדוש. אבל בעלמא ודאי בעינן שירחיק ד"א מכל גופו. וס"ס הוי בכלל מחניך. ורק י"ס להסלק א"ס גם עובי גופו הוי בכלל הד"א דהא ד"א הוא כד"א שיוכל לשכב בפיוטת ידים ורגלים כדאיתא בעירובין (דף מ"ח). ולפ"ו י"ס לכלול גם עובי גופו בזה. וספ"ק זה הוא גם בעירובין ט"ס. וס"ס מוכח דהוי עובי גופו בכלל דאיתא ט"ס למ"ד ט"ס לו ד"א מכל ג"ד ט"ס לו שמונה חזו"ט על שמונה. וה"כ מוכח שטובי גופו בכלל. דאלת"ה הו"ל ט"ס לו מ"י חזו"ט ט"ס טובי גופו. ח"כ פשוט לטון הש"ס. וספ"ק שירחיק ד"א מן הלוואה או ממקום שכלה הריח משמע שגופו רגליו ולפרש גם רגליו בכלל וכח"ל. א"ך נבי לואה מוכח שטומד מן לד"א. וי"ל שהחמירו בזה משום דא"א ללמ"ס במקום עמידת רגליו שהוא דבר מוטט. ועוד דכיון שמתקין סוף עמידת רגליו יהא פחות מד"א עד הלוואה. א"כ הוי זה מקום הלוואה. וחו לא הוי מחניך קדוש. ואף דגבי לואה לא שייך שיטור חגייה ד"א שהטעם הוא כשיטור פיוטת ידים ורגלים כמס"ל. מ"מ משמע דבכל מקום נקטינן דד"א הוי מקום אחד. אבל כשעומד מן לד"א. א"כ מח"כ אי נימא שהלוואה חספה ד"א. א"כ י"ל שהאדם חויב ד"א לנד אחד ומתייחו הוי לנד השני וכדקיי"ל לענין קנינים שהלוי מן שהקדים לעמוד בד"א אלו. וא"י נימא שתייחו היא גם לנד זה. לפי שאלה אין שייך בה מקום ד"א. א"כ הרי הוא רחוק עכ"פ ד"א מהלוואה. אבל אם נמדוד ד"א עם מקום עמידת רגליו. יכלו ד"א של הלוואה באמצע עמידת רגליו ולא הוי מחניך קדוש. כן נלע"ד. ועדין יקשה מריח רע שנמשך כבר ד"א. ומ"מ לריך להרחיק ד"א. וי"ל דלא פליג רבנן בזה. ולפ"ו י"ס לכלול מקום הלוואה בתוך הד"א. דא"י ד"א בין להאדם בין להלוואה. וי"ל שלא דקדקו בזה כי"כ. וט"ס

וע"ד שכתבתי במקום שלריך לתח ספרים כלי בתוך כלי וכדקיי"ל באו"מ ס"י מ'. או בני כשטיבה את גופו בשני בגדים. וא"ס לריך שיכסה גם את ראשו. או בני כשיוי גופו. וא"ס מהני הרחקה ד"א מהספרים :

הנה הטעם שהלרכו כלי בתוך כלי נראה דהא השמישי מ"ח. ורק היכא ששמשנו בו דרך עראי לא מיקרי השמישי קדושה. וכשייחד אותו לתשמיש קדושה נאמר כדאיתא הה"ס. ולזה קיי"ל בדברכות (דף כ"ה) ובש"ע ט"ס שכלי שהוא כליון אינו מועיל. דכיון שגם בו י"ס קדושה השמישי קדושה. שוב אינו חולץ בפני קדושת הפילין להחיר עו"ז לעשות ט"ס חפלו. והנה מובאר בס"י מ"ב ס"ג דבעינן שיזמין הכלי לעולם. אבל אם הומוי רק לזמן מוגבל אינו נאכר. ונראה שזה שייך רק כשיכולים בכל רגע לפנות התפילין מן הכלי. לכן מיקרי זה טעלי. אבל אם הוא בחופן שאכור לפנותם בשעה זו. וכגון כשמשמש בחדר ההוא. הוי מיקרי זה קבע. וכענין זה איתא בסוכה (דף כ"ו) שאוכלים אכילת עראי מן לסוכה. ומ"מ כחבו הפוקקים והובא בס"י רל"ט ס"ג דאכילת חובה משוי לה קבע א"כ כדו"ס. והובא ט"ס בשם הר"ר אביגדור דה"ק אכילת שבת ויו"ט משוי לה קבע. וע"י ס"י קס"ח לענין זה ובמק"א הארכתי בזה. והמקור בזה הוא ממעשר דקיי"ל בעוב"ה (דף ל"ד) דשבת קובע למעשר בשביל שמונה לאכול בשבת. ולזה הכלי התחתון אינו חולץ כיון שיש עליו קדושת השמישי קדושה ובמס"ל. להטו בעינן עוד כלי עליו. דהשמישי השמישין קיי"ל שאין בהם קדושה. ואף דא"ס עליון הוי השמישי קדושה קיי"ל בס"י מ' דשרי א"ס התחתון אינו כליון. י"ל הטעם דהא במקום השמישי קדושה קיי"ל שמוחר לבג"ש. ורק בתפילין וספרים החמירו. ולזה כיון שהעליון אינו על התפילין רק על הכלי התחתון שפיר חולץ. ויוד נראה דבאמת שרי. גם אם שני הכלים הם השמישי קדושה. רק כשאחד הוא כליון אינו חולץ לפי שבעל לגבי התפילין כמו שמתנו שהגד בטל אל גוף האדם לענין טומאה ולענין כמה דברים. והנה לא יקשה לפיכך דא"כ נימא שיאכר אח"כ להשתמש לדבר חול ככלי התחתון. ד"ל דהוי כהנהגה בפירוש שאח"כ יאל לחולץ דקיי"ל בס"י מ"ב ס"ג דשרי בהלוי גמור. ומ"מ בשעה שמונחים בו התפילין י"ס בו קדושה. דהנהגי מועיל רק על אח"כ. ואף דבס"י קי"ד ס"ח משמע דא"כ כשרן בקדושתן מותר להשתמש בדבר חול כשהתנה מ"מ בשעה שמשמשים בו לקדוש ודאי דאכור. וכ"ס שמתירים בו פולחן והפילין יחד כבר כתבו האחרונים שאינן השמישי קדושה ואין זה מלך תנאי. עכ"פ נאכר בזה קולת הסבר על מה שהלרכו כלי בתוך כלי. והבא"ב"ה כתב בס"י מי שמתו דבאמת בני בכלי אחד שאינו כליון. ורק בכליון החמירו מפני שהוא השמישי קדושה והיינו כמס"ל. ועו"ל דלהכי הלרכו כלי בתוך כלי משום גזירה שלא יניחם בכליון לבד. אבל בכלי בתוך כלי אין חשש ובמס"ל. וזה נראה יותר ממש"ל :

והנה אי נימא דבני כשטיבה האדם א"ע בשעת מעשה. לא מלינו שיהטעל הכיטוי להאדם. רק בבגדים קיי"ל הכי. והרי בהשמיש מחוייב לכבות א"ע. א"ך בני כשיוי בגדיהם שלבשים בהם. דזה הוי דק משום לניעות. אבל כיטוי שאינו בחרת מלבוש. הרי אינו בטל. ומיכ"כ כשיוי אחד לבד. וכל כה"ג הו"ל לאחזקתו. ועכ"ל שהלכתי כיטוי הספרים הוא לפי שלריך האדם להרעיש רגש בוסה. לעשות מעשה כזה לפני ספרים. וכמו שהוא בוש לעשות זה בפני אדם. ולענין זה לא מהני שיכסה א"ש כשיוי כי מ"מ ניכר מעשהו מתעטויו ומעשיו. אבל כשמכסה את הספרים. הרי אינו עושה זה בפני הספרים. וממילא מוכח דלא מהני

ש מירוסה בנכסי
ק"ו בעסקי שהיא
מן ליטע לה"ק.
ליטע לה"ק.
בין באלכסון.
אל להשביע את
הרי"ט ס"י פ"ד.
ש שמשוך. ובח"מ
ו"ו דבר שאין בו
בפניו אחר לפני
בפניו.
לדבר לחסוד את
אומתו שמהלחו
אומדתו. וא"ס
ל"ל. וא"ס אומדתו
דברים שכל
אלו שמו"ס.
בפשוטו. ונמלאו
סבול ההפסד.
אלל הממונה
החייב לו זמן.
ועמה שקרף
ש"ס שפ"ז חמטט
ות בהן.
לחא"כ. ואח"כ
כל השני לתבוע
ל"ס יוכל לנמור
אחד. ועתה סילק
ו. על כתב חלק.
ס כפי דעתו.
תו והוליא הרבה
ה בריחיים לבד
תיקונים.
לחליבה. ובד"ן
ל"ח. ולוי פיהה
שכ עמה הקמת
בר"ך.
וחתו חלי חזקתו
ס כש"ס. וע"ד
ה.
שני שערות על
סה. א"ס יוכל
קדוש שידועוהו
ל"ס לעקל נכסיו

6

ספר

חסד לאלפים

והוא

תמצית שולחן ערוך אורח חיים
עם מנהגים דברי מוסר והליכות חיים

מאת

האי חסיד ועניו, עיר וקדיש מן שמיא נחית
הגאון רבינו אליעזר פאפו זיע"א
בעל מחבר "פלא יועץ" ושאר חיבורים

נדפס לראשונה ע"י בן המחבר
רבי יהודה פאפו בן פלא"א זצ"ל בשנת תר"א,
ועתה יוצא לאור במהדורה חדשה ומתוקנת
עם אלפי מראי מקומות, ציונים והוספות

בהוצאת

מכון "הדרת חן"

אשדוד

כסלו תשס"ז

ודא עקא שהלכות אלו אין להם דורש, להיותם מילי דצניעותא, ועמי הארץ אין יודעים לקרות ספר, וימותו ולא בחכמה. וברם ראוי לתלמיד חכם להיות עו כנמר, ולשים פניו כחלמיש, להגיד לעם את חוקי האלהים ואת תורותיו גם בדברים שבין איש לאשתו, ואל יחוש לשום דבר. וכבר יש ספרים ללועזים בלע"ז, מי האיש החפץ חיים ירדוף אחריהם וילמוד בהם את הדרך הנעימה, דרך גבר בעלמא.

(ג) אם היה לו כעס עמה, אסור לשמש עד שיפייסנה. ויספר עמה קודם תשמיש כדי לפייסה (מהכר שם פע"י). ובלאו הכי נמי טוב לספר עמה קודם תשמיש, כדי שלא יזדמן לו שדה.

(ד) יש אומרים שאסור לשמש בשני רעבון, או בשאר צרות שהם כרעבון, אם לא כליל מבילה, או לחשובי בנים (מהכר דמ"א שם פע"י יב).

(ט) ואכסנאי אסור לשמש, אם לא שיחדו בית לו ולאשתו, וכלכר שלא ישן בסדיגו של בעל הבית (שם פע"י ג).

ואשה מינקת לא תניק בנה אחר תשמיש עד שיעור הילוך שני מילין (כאר היסב שם ס"ק כד). ואם הילד בוכה ביותר, ואינה יכולה להשתיקו, די במיל.

וכשיצא מבית הכסא קבוע, לא ישמש עד שיעור חצי מיל, משום שד של בית הכסא שמתדבק בו (שם).

וכשמתעורר בקושי אכר בחלום, יזהר שלא לבעול אז, כי הבנים יהיו פגומים חם ושלום. ואף אם היא מעוברת, תלד רוחץ בישין (שם).

ואשה שמאחרת מבילתה לצער בעלה, עבירה גדולה בידה, וגורמת כמה רעות (שם).

וכשירצו להזדווג, ימלו ידיהם, ויאמר: לשם יהוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, ויזכור הקדושים אשר בארץ (שם), ויתפלל לה' שיהיו בניו בעלי חכמה, בעלי עושר, כל רואיהם יכירום כי הם זרע בריך ה'.

(טז) אסור לשמש בבית שיש בו ספר תורה, או מזוזה, או תפילין, וצריך לבסותם בלי תוך בלי, והוא שלא יהא השני מיוחד להם, שאם הוא מיוחד להם - אפילו מאה כחד חשיבי. וספרים שיש להם כריכה, חשיב כחד כיסוי, וצריך לבסותם בכיסוי אחר עליהם, כיסוי שאינו מיוחד להם, או שיתן

מחיצה בפניהם (שם סעי' ו) גבוה עשרה, או שיתלה את המחיצה נגד כל גובה הספרים שאין מגולין כלל, שאז אין צריך גובה עשרה.

ואם יש נקבים וחלונות במחיצה, כעין סריגה, יש אומרים דאסור עד שיהיו הספרים מכוסין מן העין שאין נראין. ואם יש וילון סביב הספרים, או סביב המטה, לא מיקרי מחיצה, הואיל ונעים ונודים, אלא אם כן תקע שולי הסדן בענין שלא יהא ניטל ברוח. ואם אי אפשר בענין אחר, יש אומרים שמוחר לשמש בחדר שבו הספרים, בזמן עונה, וליל מכילתה, וליל יציאתו וכיאתו מן הדרך, על ידי שיאפיל בכסותו.

(יז) ממה שישן בה עם אשתו, צריך שתהא ראשה ומרגלותיה זה לצפון וזה לדרום (שם סעי' ז). ועל פי הסוד, צריך שיהא ראשה למזרח, והצדדים בין צפון לדרום.

(יח) מה מאוד הפליגו והחמירו בוודר הקדוש (ח"ב דה, א), לאסור לתלמוד חכם לשמש חוץ מליל שבת ויום טוב אחר הצות. ולשאר עמא דשרי בימות החול, דוקא אחר הצות, כדי שיזכה להמשך נשמה קדושה לולד, ולא נשמה מהסטרא אחרא. אבל צריך שיהא ער ממש, ולא יהא מטוממם בשינה, למען יכוננו מחשבותיו מחשבות טהורות וקדושות, כי בזה תלוי עיקר תיקון הולד. לכן אשרי השם אורחותיו (ההלים ג, כג; מ"ק ה, א), ועושה כל מעשיו לשם שמים, ה' לא ימנע טוב, כדכתיב (משלי ג, ו) 'בכל דרכיך דעתו והוא יישר אורחותיך'.

(יט) וצריך כל איש להזהיר לאשתו להיות זהירה מאוד במחשבות טהורות, ולשמור עצמה מאוד ממחשבות רעות, כי יש אומרים שהכל מוטל על האשה לשמור ולעשות כפליים יותר מאיש. וגם אם הוא יהיה זהיר בסדר קדושה, ואשתו מנגדתו, צדיק מה פעל. [לבן] זהרו להיות שניהם כאחד טובים.

(כ) מהדברים שהקב"ה מואס, המשתין מים בפני מיטתו על גבי קרקע, והוא דבר שגודם עניות (שם ס' רמא סעי' א). וישמע חכם ויוסף לקח ליוהר מכל מידי דמיואוס. וכל אשר ירבה בנקיות, בגופו ובגדיו וביתו, ירבה כבוד ביתו, הון ועושר בביתו, וה' אתו.

סליק סדר היום בעזרת צור נורא ואיום

הלכות

סימן

להזהר בכ

(א) צריך לזרו עצמו בכבוד שבת, וזו השבת (מחבר ס' רמב סעי' א).

וילווה ברבית לצורך הוצאת שבת (ב) עלי ואני פורע (ביצה טו, ב; מגן אברהם סי' זאמרו רז"ל (ביצה טו, א): כל מזונור מהוצאת שבתות ויום טוב וכל הוצאות יצמצם להוציא מכיס הקב"ה המשלם ד וכמות עינים. האל הפוקח עורים יאיר

(ב) מתקנת עזרא שיהיו מכבסים השבת (שם). ומדלא קאמר שיהיו דשמא איזה טעם יש על פי הסוד ל להקפיד אפילו מי שיש לו להחליף - ג בחמישי בשבת דוקא, כדי לקיים תקנו

(ג) נוהגים ללוש כדי שיעור חלה בו בשבת ויום טוב, והוא מכבוד

הנהו

שענ כתב בספר חסידים סי' תק"ע, שיאכלנו בשבת, אינו רשאי לא רל"ב דלאו משנת חסידים הוא זה, אג שעד. ועיין אליה רבה סק"ט.